

Verkiezingsprogramma Democraten Voerendaal 2018 – 2022

***Doelgericht
Verder***

3 maart 2018

INLEIDING

Voor u ligt ons nieuwe verkiezingsprogramma 2018-2022. In dit programma beschrijven wij wat ons als partij bezig houdt en waarmee wij voor de burgers van Voerendaal de komende jaren aan de slag willen. In het algemene deel beschrijven wij een aantal onderwerpen die voor de gehele gemeente Voerendaal van belang zijn. Daarnaast gaan wij per kern in op kern specifieke onderwerpen.

ALGEMEEN

Sinds 2010 zitten wij als Democraten Voerendaal in de coalitie. In de afgelopen 8 jaren is enorm veel bereikt ten goede van onze mooie gemeente. Het motto dat wij voerden was:

Doelgericht Verder!

Voor u, samen met u

Wij hebben dat motto ten volle benut. De burgerparticipatie is veelvuldig ingezet en heeft duidelijk haar vruchten afgeworpen. Daarmee gaan we verder in de komende periode.

De afgelopen acht jaar heeft Democraten Voerendaal als grootste fractie in de gemeenteraad een voortrekkersrol vervuld.

Zelden zijn er in een tijdsbestek van goed 8 jaar zoveel majeure projecten gerealiseerd dan wel in de steigers gezet!

Burgers, verenigingen en ondernemers zijn nadrukkelijk betrokken geweest bij planvorming en realisatie. Denk hierbij aan de totstandkoming van de diverse wijksteunpunten, de realisatie van het MFC Ubachsberg, de voorbereiding van de Open Club Klimmen, opwaardering van Parkgebied 't Brook, realisatie bedrijventerrein Lindelauffer Gewande III, en tal van infrastructurele projecten (o.m. Valkenburgerweg, Heerlerweg, Bergseweg en Ransdalerstraat).

Onze inwoners hebben ook ruimhartig meegeholpen bij de opvang van ongeveer 200 vluchtelingen binnen onze gemeente (in sportcomplex de Joffer). Velen hebben zich ingezet om deze opvang tot een succes te maken. Daaruit bleek de enorme hartverwarmende sociale cohesie binnen onze gemeenschap. Iets waar wij als Voerendaal trots op mogen zijn!

De burger staat óók de komende jaren centraal, als individu of verenigd in een collectief, vereniging of organisatie. De burger als klant, als hulpvrager, als informatievrager, actief als vrijwilliger, de burger als consument van hetgeen de gemeente hem te bieden heeft. Daarin wil Democraten Voerendaal nóg verder gaan. Wij zijn van mening dat er nadrukkelijker verbinding gezocht moet worden tussen verenigingen en de gemeenschap in het algemeen. Een sterk verenigingsleven is in onze ogen het cement van de samenleving! Daartoe willen wij in de komende periode de subsidies aan onze verenigingen verhogen met 25%! Aangezien we een bloeiend en florerend verenigingsleven de beste preventie tegen sociale problematiek, uitsluiting e.d. vinden. Ook zal de verenigingsondersteuner op een nog pro actievare wijze mogen acteren in dit speelveld. De verbinding met de jeugd- en jongeren werker moet meer worden gezocht. Met name het contact met jongeren tussen 12 en 23 jaar willen wij meer intensiveren. Wij willen meer zicht krijgen op de ideeën van deze groep om maatwerk te leveren en in te spelen op de aanwezige behoeften. Hierbij willen we deze jongeren zelf eigenaar maken van de uiteindelijk te realiseren ideeën.

Verder streven wij naar een nóg efficiënter, klantgerichter en klantvriendelijker contact van de gemeente met onze burgers. Daarin zullen technische mogelijkheden verder benut moeten worden. In de komende periode willen wij het maken van afspraken in een digitale agenda mogelijk maken, zodat wachttijden zoveel mogelijk zullen worden beperkt.

Het verenigingsleven in Voerendaal bruist en het voorzieningenniveau is in nagenoeg iedere kern op peil. Al moeten wij ook vaststellen dat er een aantal voorzieningen dreigt te verdwijnen uit sommige kernen. Soms heb je daar als politiek geen invloed op. Democraten Voerendaal zal binnen haar mogelijkheden alles in het werk stellen om het voorzieningen niveau op peil te houden en daar waar nodig op peil te brengen.

De infrastructuur is de afgelopen jaren voortvarend aangepakt. Er staan ook in de komende jaren nog diverse infrastructurele projecten op de agenda. Bij de gerealiseerde projecten zijn er wel een aantal verbeterpunten zichtbaar geworden. Er kan geen onderhoud aan het wegennet plaatsvinden zonder dat dit overlast voor omwonenden en weggebruikers met zich meebrengt. Wij willen deze overlast zoveel mogelijk beperken. Daarbij is een gedegen communicatie van groot belang. Wij zullen op deze communicatie blijven hameren. De nieuwe “Voerendaal-app” is hierin een nieuwe impuls die een belangrijke bijdrage kan leveren aan deze communicatieverbetering!

De gemeente Voerendaal stond vóór 2010 onder curatele van de provincie. Financieel had Voerendaal niet veel te makken. In de periode daarna is deze situatie echter drastisch verbeterd. Met name de enorme expertise van onze wethouder Leunissen heeft daarbij een grote rol gespeeld.

Voerendaal krijgt sindsdien goedkeurende verklaringen van Provincie, accountant en rekenkamercommissie. We zijn financieel gezond; het huishoudboekje is op orde! En dát terwijl er de afgelopen jaren enorm veel is geïnvesteerd. Democraten Voerendaal zal er voor zorgen dat de financiën op orde blijven! Er wordt dan wel steeds geroepen door andere partijen dat de bodem van de spaarpot in zicht is en dat de woonlastendruk van Voerendaal zo enorm is; het tegendeel is echter waar. Voerendaal heeft nog steeds een uitstekende reservepositie (ruim 20 miljoen euro) en uit het onderstaande overzicht blijkt ook dat zowel de woonlasten als de belastingdruk in Voerendaal ten opzichte van onze omliggende gemeenten laag is.

(informatie overgenomen uit Belastingoverzicht 2017 van de Provincie Limburg)

<i>Gemeente</i>	<i>WOZ-waarde woningen</i>	<i>%-tarief eigenaar</i>	<i>OZB-last eigenaar</i>	<i>Rioolrecht</i>	<i>Afvalstoff- en-heffing</i>	<i>Totale belastingdruk</i>
Brunssum	€ 200.000,-	0,1698	€ 339,60	€ 255,00	€ 224,30	€ 818,90
Heerlen	€ 200.000,-	0,1989	€ 397,80	€ 195,63	€ 268,24	€ 861,67
Kerkrade	€ 200.000,-	0,1988	€ 397,60	€ 219,00	€ 227,00	€ 843,60
Landgraaf	€ 200.000,-	0,1862	€ 372,40	€ 238,03	€ 193,84	€ 804,27
Nuth	€ 200.000,-	0,1570	€ 314,00	€ 320,40	€ 191,00	€ 825,40
Onderbanken	€ 200.000,-	0,1892	€ 378,40	€ 221,61	€ 215,65	€ 815,66
Simpelveld	€ 200.000,-	0,2038	€ 407,60	€ 260,00	€ 189,75	€ 857,35
Voerendaal	€ 200.000,-	0,1484	€ 296,80	€ 250,00	€ 234,00	€ 780,80

*u kunt het percentage (0,1484) gebruiken om uw eigen OZB-last te bepalen. Zo kunt u ook het vergelijk maken met omliggende gemeenten t.o.v. uw eigen situatie.

Ook in de toekomst blijft Democraten Voerendaal zich inzetten voor een zo laag mogelijke lokale lastendruk. We zijn trots dat het in onze gemeente niet alleen goed wonen is met een hoog voorzieningenniveau, maar dit ook nog eens met de laagste gemeentelijke belastingdruk.

De uitdagingen waar de gemeente Voerendaal zich in de achterliggende periode voor gesteld zag waren zoals verwacht groot. De economische crisis, rijksbezuinigingen, vergrijzing en ontgroening drukten een zware stempel. De gemeente werd geconfronteerd met grote maatschappelijke opgaven, zoals b.v. de transformatie van de woningvoorraad en de overheveling van rijkstaken op het vlak van jeugdzorg, WMO, e.d. Democraten Voerendaal heeft deze uitdagingen voortvarend opgepakt. Ook in de toekomst gaan we deze uitdagingen niet uit de weg. Als Democraten Voerendaal zorgen wij de komende periode voor:

- Versterking van de leefbaarheid in de kernen; extra financiële impuls t.b.v. bloeiend verenigingsleven (verhoging subsidie 25%), instandhouding en waar mogelijk verbetering van het huidige voorzieningenniveau. Ook de kleinere buurtschappen gaan wij ondersteunen bij het realiseren van sociale ontmoetingsplaatsen.
- Verdere (inhoudelijke) ontwikkeling van de wijksteunpunten; toevoeging van tal van functies voor alle leeftijdscategorieën.
- Kwaliteitsimpuls van de woon- en leefomgeving; uitvoering van infrastructurele projecten én we vragen extra aandacht voor woningbouwprojecten voor onze jongeren en starters.
- Verdere verbetering van de dienstverlening aan inwoners en ondernemers en daar waar mogelijk meer ondersteuning.
- Participatie van zo veel mogelijk burgers; (tegengaan eenzaamheid). Iedereen heeft talenten! Wij bieden iedereen de kans om mee te doen (Talent Werkt!).
- Actief economisch en ondernemersbeleid door invulling te geven aan de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg.
- Veiligheid op straat en in de buurt, uitvoering van Gemeentelijk Verkeer- en Vervoer Plan (GVVP), aanpak veiligheid schoolomgevingen.
- Kwalitatief goede en veilige verbindingen tussen de gemeente Voerendaal en de omliggende gemeenten;
- Duurzaamheid; papierloos werken, elektrisch wagenpark, project zonnepanelen, e.d.
- Aandacht voor de kwetsbaren in onze samenleving; alhoewel we in Voerendaal een laag percentage (slechts 4%) vd mensen leeft op de armoedegrens, zullen wij alles in het werk stellen om er voor te zorgen dat ook deze groep mee kan blijven doen!

Democraten Voerendaal betreft mensen, verenigingen vooraf bij de besluitvorming en neemt suggesties, opmerkingen en meningen mee in de afwegingen. Wij willen op een andere manier politiek actief zijn. Luisteren naar wat er leeft, kijken of we zaken kunnen verbeteren.

Ons uitgangspunt is dat de gemeente, de politiek en zeker wij als Democraten Voerendaal er zijn voor de burgers en niet omgekeerd. Daarom hebben wij in de afgelopen jaren een aantal keer de diverse kernen bezocht. Tijdens deze kernbezoeken zijn een aantal aandachtspunten besproken en ook door ons opgepakt. In de toekomst willen wij nog intensiever bij de burgers gaan inventariseren onder de burgers wat er in de gemeenschap leeft. Daarvoor zal onder meer gebruik gemaakt gaan worden van de sociale media.

1. LEEFBARE KERNEN

De leefbaarheid in de kernen is voor onze burgers een belangrijk punt van aandacht. Leefbare en vitale kernen vormen immers het fundament van onze samenleving en zijn de plaats waar onze burgers zich thuis voelen. Goede gemeenschapsaccommodaties toegesneden op de behoefte van de inwoners zijn daarbij een onmisbare schakel. Daarnaast rekenen wij ook voorzieningen zoals een basisschool, een gezond verenigingsleven met goede accommodaties, huisarts, winkels, openbaar vervoer, een goed op orde zijnde openbare ruimte etc. tot de voorzieningen die wezenlijk zijn voor de leefbaarheid van de kernen. Voor de komende jaren hebben wij de volgende speerpunten:

1.1 Leefbaarheidsprojecten

1.1.1 Ransdaal

In Ransdaal staat het behoud van de basisschool hoog op de agenda. Democraten Voerendaal zal er alles aan doen om basisonderwijs in Ransdaal te behouden. Daarvoor is voldoende aanbod van leerlingen een voorwaarde. Democraten Voerendaal staat voor leefbaarheid in de kernen. Dat begint met het basisonderwijs. De reconstructie van de Ransdalerstraat is in volle gang. Afronding wordt verwacht in het najaar 2018.

Voor de komende periode is de insteek:

- behoud van de basisschool voor kwalitatief goed onderwijs.
- ondersteunen initiatieven coöperatie “Ransdaal voor elkaar”.
- de leefbaarheid / het voorzieningenniveau in brede zin op peil houden.
- initiatieven om de sociale cohesie / gemeenschapszin te bevorderen zullen worden gestimuleerd.

1.1.2 Klimmen

In Klimmen staat het grootste project ooit in de steigers. De Open Club Klimmen. Een project dat voor een belangrijk deel tot stand is gekomen door de participatie van velen. De gemeente heeft hierin constructief meegedacht. De Open Club moet een impuls worden voor de gemeenschap in Klimmen, op het vlak van leefbaarheid, verenigingsleven, ondernemerschap en onderwijs.

Op de Klommenderstraat zal een kleinschalig complex met 17 zorgwoningen gerealiseerd gaan worden.

Voor de komende periode is de insteek:

- realisatie van de Open Club, waaronder in 2018 de nieuwe velden voor de fusieclub Hellas.
- stimuleren realisatie geluidswerende maatregelen langs de A79.
- de leefbaarheid / het voorzieningenniveau in brede zin op peil te houden.
- initiatieven om de sociale cohesie / gemeenschapszin te bevorderen zullen worden gestimuleerd.
- realisatie jeu de boulesbaan en ontmoetingsplek in Weustenrade.

1.1.3 Ubachsberg

In Ubachsberg is de verbouwing van de Auw Sjoëel tot MFC Ubachsberg in volle gang. Ook bij dit project is burgerparticipatie ten volle benut. In de tweede helft van 2018 moet het multifunctioneel centrum, waarin opgenomen het wijksteunpunt en de gymfunctie gerealiseerd zijn. Daarmee is in iedere kern van Voerendaal een volwaardige gemeenschapsaccommodatie gerealiseerd.

Voor de komende periode is de insteek:

- een wijksteunpunt te realiseren in de opgeknapte Ouderensoos waar iedere inwoner (laagdrempelig) met zijn zorgvraag terecht kan en dat tevens dient als ontmoetingsplek en warme, sfeervolle huiskamer.
- aanleg fietspaden Daelsweg en Vrakelbergerweg.
- de leefbaarheid / het voorzieningenniveau in brede zin op peil te houden.
- initiatieven om de sociale cohesie / gemeenschapszin te bevorderen zullen worden gestimuleerd.
- realisatie extra jeu-de-boules-baan op sportcomplex In Gen Anker.

1.1.4 Kunrade en Voerendaal

In de afgelopen periode is veel opgepakt op het terrein van de leefbaarheid in de kernen Kunrade en Voerendaal.

Het tegengaan van leegstand van winkelpanden in de kern Voerendaal is een van onze prioriteiten. De realisatie van een wijksteunpunt in combinatie met de bibliotheek is aanstaande. In de kern Kunrade staat een project tot realisatie van een zorgvoorziening in de huidige kerk op de agenda. Daarmee wordt een nieuwe impuls gegeven aan de zorgbehoefte van velen.

Voor de komende periode is de insteek:

- realisatie en doorontwikkeling wijksteunpunt.
- de leefbaarheid / het voorzieningenniveau in brede zin op peil te houden;
- initiatieven om de sociale cohesie / gemeenschapszin te bevorderen zullen worden gestimuleerd.
- tegengaan overlast/verloedering.
- het Onze Lieve Vrouweplein zal opgewaarderd worden.
- stimuleren realisatie geluidswerende maatregelen langs de A76 en A79.

1.2 Woonkernschouwen

Een aantal jaren geleden zijn in de kernen dagschouwen en avondschoouwen georganiseerd. Inmiddels is er gekozen voor een andere opzet. "Blik op uw buurt". Op vastgestelde inloopavonden kunnen burgers aangeven waar zij aandacht voor willen. Doel is en blijft om de knelpunten op het terrein van onder meer openbaar groen, openbare verlichting, veiligheid etc. inzichtelijk te maken. Wij willen de aankomende periode meer samen met u de wijk in en hierbij vooral aandacht houden op de goede opvolging van de aangereikte signalen!

1.3 Bestrijding vandalisme en (drugs)overlast

Net als iedere gemeente wordt ook Voerendaal geconfronteerd met overlast. Democraten Voerendaal heeft diverse malen melding gemaakt van overlast bij o.a. de stationsomgeving. Wij sluiten niet uit dat in de toekomst mobiel cameratoezicht één van de mogelijkheden wordt om deze overlast terug te dringen. Vandalisme en

(drugs)overlast zijn funest voor de leefbaarheid in de buurt en moeten dus hard bestreden worden door de gemeente, maar ook door politie en justitie. Wij zetten hier vooral in op een wijkagent en natuurlijk ook de eigen, gemeentelijke BOA, die de opmerkingen en klachten van buurtbewoners ter harte neemt en hier iets mee doet.

1.4 Herbestemmen leegstaande panden / braakliggende terreinen

De insteek is het tegengegaan van verpaupering; derhalve is Democraten Voerendaal voorstander van een sobere/doelmatige inrichting van braakliggende terreinen en leegstaande panden zodat verloedering en vandalisme voorkomen kan worden.

2. COMMUNICATIE / DIENSTVERLENING

De afgelopen periode is de communicatie naar burgers, verenigingen en ondernemers aanzienlijk verbeterd. Het uitgangspunt hierbij is 'de burger, de ondernemer, de vereniging centraal'. Communicatie waarbij de burger centraal staat en de mening van de burger altijd serieus genomen wordt. De gemeente app (voorheen "buiten beter") draagt daar aan bij.

Burgers, verenigingen en ondernemers zijn de afgelopen periode pro-actief en in een vroeg stadium bij projecten en nieuw beleid betrokken middels burgerparticipatie. Suggesties en aanbevelingen zijn serieus gewogen en meegenomen bij het opstellen van plannen, de besluitvorming en de uitvoering.

Ook de komende jaren zal deze lijn gecontinueerd worden. Dit alles zal het draagvlak voor deze projecten en nieuw beleid bij de burgers vergroten.

De gemeente moet meedenken met zijn burgers, en niet zomaar zaken uitvoeren. Burgers, verenigingen en ondernemers blijven wij serieus betrekken bij de ontwikkeling van nieuw beleid en de uitvoering van projecten. Dit zal mogelijk ook leiden tot efficiëntere investeringen, in plaats van uitgaven die door de burger als nutteloos of overbodig worden ervaren.

Verder verwachten wij van de gemeente dat zij zich in de communicatie richting de burger beter verplaatst in diezelfde burger en dus ook op duidelijke en begrijpelijke wijze advies en uitleg geeft.

Ook bij de gemeentelijke dienstverlening is ons uitgangspunt: 'de burger staat centraal'. De gemeente heeft een omslag gemaakt naar een meer klantgerichte benadering. Het aantal producten en diensten, dat aan de burgers geleverd kan worden aan de balie van het gemeentehuis, is stapsgewijs vergroot. Verder is de centrale balie in het gemeentehuis minimaal één avond per week open. Daarnaast willen wij dat er een digitale agenda komt waarin de burger zelf kan bepalen wanneer hij/zij bijvoorbeeld zijn/haar paspoort komt ophalen. De wachttijden voor de burger worden hierdoor aanzienlijk verkort.

De digitale dienstverlening is de afgelopen periode aanzienlijk uitgebreid; dit proces wordt voortgezet. Verder zal de burger door de invoering van het zgn. 'zaakgericht werken' van thuis uit kunnen zien hoe de stand van zijn zaken m.b.t. zijn aanvraag (bijv. bouwvergunning) is. Daarnaast maken wij ons sterk om afspraken ook buiten kantooruren mogelijk te maken! Flexibelere werktijden voor ambtenaren zou wat ons betreft hiervoor een prima middel zijn.

3. STERK EN GEZOND VERENIGINGSLEVEN / VRIJWILLIGERSWERK

In de gemeente Voerendaal is er een grote verscheidenheid aan verenigingen, van voetbalvereniging tot muziekverenigingen en van volleybalvereniging tot schutterij. Ongeveer 50% van onze burgers is op een of andere manier betrokken bij een van de vele verenigingen die onze gemeente rijk is!

Al deze verenigingen tezamen vormen het cement van onze Voerendaalse samenleving en hebben tal van positieve effecten.

Sport is niet alleen maar leuk om te doen, het heeft ook een belangrijke maatschappelijke waarde. Sport kan een krachtig instrument zijn om de gezondheid te bevorderen. Via het stimuleren van verantwoorde sportbeoefening kan een gezonde levensstijl worden bevorderd en bewegingsarmoede worden tegengegaan. Daarnaast leert sport jongeren ook zich aan bepaalde regels te houden.

Derhalve vindt Democraten Voerendaal dat het meedoen bij een vereniging voor iedereen bereikbaar moet zijn, ongeacht leeftijd en sociale positie. De gemeente moet hiervoor de voorwaarden creëren.

Al deze verenigingen, sportverenigingen maar ook harmonieën, schutterijen enz., zijn voor hun functioneren afhankelijk van de inzet en motivatie van vrijwilligers en een goede accommodatie. De speerpunten van Democraten Voerendaal op het vlak van een sterk en gezond verenigingsleven / vrijwilligerswerk zijn afgeleid hiervan. De substantiële verhoging van de verenigingssubsidie is voor Democraten Voerendaal dan ook een logisch gevolg.

4. ONDERWIJS, JEUGD- EN JONGERENWERK: INVESTEREN IN DE TOEKOMST!

De jeugd uit Voerendaal kan in elke kern van Voerendaal terecht voor een goede basisschool. Democraten Voerendaal zal zich ook in overleg met schoolbesturen sterk maken voor het handhaven van de huidige basisscholen in de diverse kernen. Verder zijn er in de nabijheid van Voerendaal goede scholen voor middelbaar en hoger onderwijs. Dit terwijl de kleintjes (peuters) terecht kunnen bij het peuterspeelzaalwerk.

De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in een kwalitatief hoogwaardige en toekomstbestendige voorschoolse kindvoorziening. Het peuterspeelzaalwerk is geprofessionaliseerd met forse, aanvullende gemeentelijke middelen.

Afgelopen jaar was het jaar van de 'positieve gezondheid'. Er is veel aandacht geweest voor het bewegen van zowel oude alsook de jonge inwoners. Wij gaan de komende jaren op deze ingeslagen weg verder. Tevens stimuleren wij de scholen om zgn. watertappunten van WML te realiseren en het invoeren van het verstrekken van fruit.

Als het gaat om jongeren dan vindt Democraten Voerendaal dat er meer aandacht moet worden besteed aan communicatie. Er moet een dialoog ontstaan, met elkaar gepraat worden en naar elkaar geluisterd worden. Dus geen eenrichtingsverkeer waarbij de gemeente iets aanbiedt en waarbij de jeugd ontvangt, maar begrip kweken voor keuzes. In deze dialoog worden scholen en ouders uiteraard meegenomen.

Bij de jeugd worden vaak ook begrippen als hangjongeren en overlast genoemd. Als er sprake is van overlast, moet de gemeente en de wijkagent natuurlijk ingrijpen. De gemeente heeft echter ook de taak om voor voldoende voorzieningen voor jongeren te zorgen. De afgelopen jaren is veel gerealiseerd op dit terrein. Denk onder andere aan de opwaardering van speeltuinen, de speelvoorzieningen bij Cortemich.

5. VOERENDAAL: EEN ZORGZAME SAMENLEVING

Zelfredzaamheid, zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid vormen het uitgangspunt. Echter, er moet in onze samenleving voldoende oor en oog zijn voor situaties waarin dit (tijdelijk) niet meer kan of waarin deze uitgangspunten in het gedrang dreigen te komen. Onze samenleving dient er op te zijn ingericht dat vroegtijdig hulp- en zorgvragen gesignaleerd worden en vervolgens op een adequate wijze beantwoord en opgelost kunnen worden. De gemeentelijke overheid dient daarbij een initiërende, coördinerende en pro-actieve rol in te vervullen. Een zorgzame samenleving en een zorgzame overheid.

5.1 Doorgaande ontwikkelingslijn bij jeugdigen stimuleren

Democraten Voerendaal vindt de doorgaande ontwikkelingslijn bij kinderen en jeugdigen van belang waarbij vroegtijdig problemen worden opgespoord en worden opgelost. Het Centrum voor Jeugd en Gezin is hierbij de spil. Het opsporen van problemen bij het kind vindt vaak plaats op school. Van belang is dat de school deze problemen kan en mag delen met andere partners die dit kind ook kennen en bij het CJG aangesloten zijn en dat samen naar een oplossing gezocht wordt. Democraten Voerendaal vindt het van essentieel belang dat er sprake is van een warme overdracht in overgangssituaties; de kwetsbare momenten in de overdracht van informatie over het kind - tussen bv. peuterspeelzaal en basisschool of tussen basisschool en voortgezet onderwijs.

5.2 Toegankelijkheid voor minder valide mensen

Mensen die minder valide zijn worden meer betrokken bij het voorkomen of oplossen van problemen om volwaardig mee te doen in de samenleving. Het kan gaan om praktische problemen in de openbare ruimte. Zij weten zelf immers beter dan wie ook waar ze obstakels of onneembare hindernissen en hellingbanen tegenkomen. Indien mogelijk de plaatselijke regelgeving aanpassen wat betreft reclame-uitingen, die op de trottoirs worden geplaatst.

De afgelopen jaren zijn veel gemeentelijke gebouwen via projecten toegankelijk gemaakt voor minder valide mensen. Denk bijvoorbeeld aan het gemeentehuis, het Kunderhoes, de sporthal/zwembad de Joffer enz. De openbare infrastructuur (wegen, stoepen, trottoirs) zijn de afgelopen jaren via reconstructieprojecten en werkzaamheden voortvloeiend uit de woonkernschouwen onderhanden genomen / toegankelijker gemaakt. Dit zal de komende jaren gecontinueerd moeten worden.

5.3 Mantelzorg

Mantelzorgers zijn van onschatbare waarde in onze samenleving. Voor veel mensen die op een vorm van hulp of zorg zijn aangewezen, zijn mantelzorgers vaak het eerste en enige aanspreekpunt. Vaak vervullen mensen deze taken als een gegevenheid en een vanzelfsprekendheid zonder te beseffen dat ze mantelzorger zijn, dat ze overbelast kunnen raken en dat ze hulp kunnen vragen. Daarom is het belangrijk dat we deze mensen bewust maken van hun rol, dat er tijdig ondersteuning komt en dat, indien gewenst, deze mensen tijdelijk ontlast worden en eens een weekje ertussenuit kunnen, zonder dat de zorg in het geding komt. Huisartsen, WMO-consulenten, huishulpen en andere mensen die in contact komen met mantelzorgers moeten getraind worden op het herkennen van een mantelzorger en hen indien nodig doorverwijzen naar ondersteuningsaanbod. Respijtzorg is ook van belang voor een uitje van de mantelzorger.

5.4 Oud worden in Voerendaal; gestructureerde ouderenzorg stimuleren

Onze samenleving krijgt steeds meer te maken met een toename van de vergrijzing en daarmee ook van de zorgbehoefte. Tegelijkertijd wordt van overheidswege verwacht dat mensen langer zelfstandig blijven wonen. Mede als gevolg van ombuigingen binnen de AWBZ zijn extra impulsen nodig van de gemeente.

In verband met de vergrijzing wordt de groep senioren in onze gemeente steeds groter. Dat heeft gevolgen voor het welzijn en de zorg voor deze groep, omdat door de krimp minder handen beschikbaar zijn aan 'het bed van de oudere'. Daarom is het goed om vanuit verschillende oogpunten samen met én naar de ouderen (te) kijken. Zo moeten er voldoende woningen beschikbaar zijn, zodat onze senioren zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Dat betekent met name het aanpassen van het huidige woningbezit en het bouwen van seniorenwoningen. Democraten Voerendaal wil in de prestatieafspraken met de woningstichting vastleggen dat een substantieel deel van de nieuwbouw bestemd is voor ouderen. Op dit moment ligt er een plan voor het bebouwen van de locatie 'T Veldje. Hiermee wordt er prima aanzet gegeven voor doorstroming op de woningmarkt.

Naast wonen is het ook belangrijk dat ouderen op sociaal en maatschappelijk vlak kunnen blijven meedoen. Ouderenorganisaties en seniorensociëteiten vervullen hierin een belangrijke rol. Indien nodig zal Democraten Voerendaal de activiteiten van deze organisaties ondersteunen en faciliteren; ouderen actief, betrokken en mobiel houden. Gebouwen moeten goed toegankelijk en veilig te bereiken zijn. Laagdrempeligheid en betaalbaarheid van de voorzieningen staan hierbij centraal. Indien noodzakelijk moeten ouderen met de nodige flexibiliteit gebruik kunnen maken van de financiële regelingen die er zijn, (bv. de bijzondere bijstand, de langdurigheidtoeslag). Daarnaast is het van belang dat ouderen proactief opgezocht worden in de thuissituatie door een ouderenadviseur of dat huisarts of praktijkondersteuner in dat kader een signaalfunctie gaat vervullen, waarbij niet alleen wordt ingezoomd op financiën, maar ook op gezondheid, verborgen armoede, dreigende vereenzaming of vormen van neerslachtigheid. Daarbij geldt dat passende oplossingen geboden worden, maar vooral en op de eerste plaats dat mogelijke problemen in een vroegtijdig stadium worden gesignaleerd en aangepakt. Er wordt gekeken naar wat de oudere zelf kan of wat diens omgeving kan betekenen en daarna pas naar betaalde hulp. Een fantastisch initiatief hiertoe is de training van diverse huishoudelijke hulpen om vroegtijdig eenzaamheid te signaleren. Initiatieven van overige werkgevers hiertoe zullen wij omarmen!

Ouderenverenigingen en seniorensociëteiten moeten een zo breed mogelijk pakket van activiteiten kunnen aanbieden aan hun leden. Een substantiële verhoging van de subsidies is ook voor deze verenigingen, in onze ogen een logisch gevolg.

Verder vinden wij het van belang dat ouderen of de naasten van ouderen met al hun vragen op vlak van zorg en hulp of algemene informatie terecht kunnen op 1 plaats, het WMO loket.

5.5 Maatwerk op het gebied van woonzorg

Als zelfstandig wonen niet meer (geheel) tot de mogelijkheden behoort, of als de begeleidingsbehoefte te groot wordt, dan dienen er binnen of in de directe omgeving van de gemeente Voerendaal voldoende en adequate voorzieningen beschikbaar te zijn, waar ouderen onbezorgd van hun "oude dag" kunnen genieten. Dat kan in de vorm van extramurale zorg, een zorgcentrum, of middels aanleunwoningen als overgangsvorm, maar ook eventueel in de vorm van een verpleeghuis. De overstap van zelfstandig wonen

naar een zorgcentrum is voor veel ouderen een grote en vaak moeilijke stap. Daarbij dient zoveel mogelijk voorkomen te worden dat mensen noodgedwongen moeten uitwijken naar voorzieningen buiten de gemeente Voerendaal, omdat binnen de gemeentegrenzen onvoldoende plek is of dat voorzieningen niet aanwezig zijn.

6. WONINGBOUW OP MAAT

Op het gebied van wonen vindt Democraten Voerendaal dat voor eenieder aanvaardbare woonruimte bereikbaar moet zijn. Het beleid van de gemeente moet erop gericht zijn woonkwaliteit te bieden voor iedereen die wil huren of kopen. Doelgroepen waar Democraten Voerendaal zich op richt zijn nog steeds primair starters (jongeren, jonge gezinnen) op de woningmarkt en senioren.

Democraten Voerendaal is van mening dat er meer mogelijkheden moeten komen voor jongeren om een woning te kunnen bouwen. Het nu nog geldende woningcontingent zal wat DV betreft minder stringent gehanteerd moeten worden. Hierdoor ontstaan er meer mogelijkheden. Doordat er meer jongeren zich kunnen vestigen in betaalbare woningen zal er een afname zichtbaar worden in de negatieve demografische ontwikkeling. Hier zal Democraten Voerendaal zich sterk voor maken!

Middels het Volkshuisvestingsplan wordt het langer zelfstandig kunnen blijven wonen van senioren gestimuleerd o.a. via het stimuleren van het levensloopbestendig maken van ('eigen') woningen middels een gemeentelijke, financiële bijdrage. Tot slot continueren wij ook de komende periode de starterlening.

7. VOERENDAAL: EEN GROENE GEMEENTE

Door een goede balans te vinden in de verdeling van ruimte voor wonen, groen en economie willen wij ervoor zorgen dat Voerendaal zijn unieke karakter behoudt.

De groene omgeving van Voerendaal moet gekoesterd worden en behouden blijven voor inwoners en toeristen. In 2017 haalde Voerendaal de tweede plaats, achter het Zuid Hollandse Lisse, voor het predicaat "groenste dorp". De vakjury roemde o.m. de sociaal-maatschappelijke kant die Voerendaal geeft aan het groenonderhoud.

Bij de verdere ontwikkeling van toerisme willen wij een gezonde voorzichtigheid aan de dag leggen. Intensieve recreatie, die een te grote belasting voor natuur, landschap of leefomgeving vormt, willen wij weren. Het draagvlak en acceptatievermogen bij de burger moeten we hierdoor optimaal zien te houden.

Op het vlak van toerisme & recreatie willen we ons vooral richten op extensieve recreatie, waarvan onze eigen burgers ook de vruchten kunnen plukken. Denk hierbij aan goed onderhouden fiets- en wandelpaden.

Democraten Voerendaal heeft bij dit programma tal van (kleine en grote) speerpunten:

- 7.1 Continuering "Talent Werkt" (inzet van SW-medewerkers) en hierdoor zorgen voor een beter en permanent onderhoud openbaar groen, zoveel mogelijk in samenspraak met buurtbewoners.
- 7.2 Tegengaan van afsluiting van paden door particulieren e.d.; als gemeente ijveren voor openbaar blijven van alle paden.
- 7.3 Respecteren en handhaven van authentieke landschapselementen zoals graften, holle wegen, kalkgrashellingen en karakteristieke hagen.

- 7.4 Unieke biotopen (Kunderberg, Cortenbacherbos, Vrakelberg e.d.) beter beheren samen met partners en zeker stellen voor volgende generaties en zorgdragen voor voldoende voorzieningen voor wandelaars (rustbanken, afvalbakken e.d.).
- 7.5 Handhavend optreden als gemeente bij vernielingen, dumpen van afval en vandalisme.
- 7.6 Ontmoedigingsbeleid voeren bij gebruik van bospaden als scooterpad (bijv. door plaatsen van zig-zag hekken).
- 7.7 Voldoende parkeermogelijkheden realiseren bij vertrekpunten van routes om parkeeroverlast binnen de kwetsbare gebieden of woonkernen te vermijden.
- 7.8 Aanduiden van rolstoelvriendelijke routes.

8. GOEDE BEREIKBAARHEID EN VERKEERSVEILIGHEID

Goede bereikbaarheid en verkeersveiligheid van de diverse kernen is voor iedere inwoner van Voerendaal van belang, maar essentieel voor de kwetsbare verkeersdeelnemers in onze gemeente (fietsers, voetgangers en minder validen).

In 2017 is door de gemeenteraad het nieuwe Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan vastgesteld als gemeentelijk beleidskader op het gebied van verkeer en mobiliteit.

- 8.1 De openbare ruimte (stoepen, trottoirs e.d.) zijn a.g.v. de woonkernschouwen toegankelijker gemaakt voor minder validen.
- 8.2 Weren doorgaand vrachtverkeer binnen de kernen.
- 8.3 Duidelijkere aanduidingen.
- 8.4 Uniform gebruik in de gehele gemeente van verkeersremmende maatregelen.
- 8.5 Als gevolg van de aansluiting van de A79/A76 zou Voerendaal ontlast worden waardoor de verkeersveiligheid toe moet nemen. Wij pleiten voor duidelijke aanduidingen waardoor vrachtverkeer beter geleid wordt en meer handhaving bij overtredingen.

9. SAMENWERKING

Democraten Voerendaal is voor de menselijke maat (“de gemeente dichtbij de burger”) en derhalve fervent voorstander van een zelfstandige gemeente Voerendaal.

Echter de wereld om ons heen verandert. Fusie van gemeenten als gevolg van herindeling is momenteel nadrukkelijk aan de orde. Democraten Voerendaal is geen voorstander van een herindeling waarbij Voerendaal betrokken zou zijn. Er dient eerst een duidelijk voordeel voor de burger te ontstaan. Van dat laatste zijn wij niet overtuigd. Er zijn zelfs wetenschappelijke onderzoeken die aantonen dat er géén voordelige effecten zijn van een dergelijke gemeentelijke fusie. Bovendien is aangetoond dat de kosten niet zullen dalen. Voerendaal is financieel gezond, het verenigingsleven bloeit, de sociale cohesie is groot en de gemeente is laagdrempelig bereikbaar voor haar inwoners. Voerendaal zoekt daarom vanuit een sterke lokale positie intensief de samenwerking op met gemeente Simpelveld. Medio 2018 zal de functionele ambtelijke integratie van diverse taken een feit zijn.

Deze samenwerking beoogt:

- verbeteren kwaliteit en verminderen kwetsbaarheid.
- verhogen van de efficiency.
- vergroten kansen voor medewerkers.
- beperken kosten.

10. ECONOMIE EN BEDRIJVIGHEID

De economische bedrijvigheid heeft de afgelopen vier jaar een krachtige impuls gekregen, getuige de onderscheiding van Voerendaal als MKB-vriendelijkste gemeente van Limburg. Daarom:

- Blijven investeren in nieuwe werkgelegenheid.
- Stimuleren nieuwe initiatieven van ondernemers, met name op het gebied van duurzaamheid.
- Focus richten op verdere groei en ontwikkeling en volop aandacht voor het tegengaan van leegstand van panden.
- Faciliteren en ondersteunen van lokale ondernemers, met name ook de ZZP'ers.
- De infrastructuur blijven verbeteren, wat leidt tot minder overlast en betere bereikbaarheid.

11. FINANCIËN

De afgelopen jaren zijn de lokale lasten in de gemeente Voerendaal minimaal gestegen:

- de voorgenomen verhoging van het rioolrecht is niet noodzakelijk gebleken.
- de afvalstoffenheffing zal de komende jaren licht stijgen.
- de OZB stijgt vanaf 2019 noodgedwongen. Daar staat tegenover dat de verhoging van het rioolrecht (€ 55,-) niet door gaat.

Was Voerendaal 8 jaar geleden (volgens het Belastingoverzicht 2010 provincie Limburg) de gemeente met de grootste lastenstijging (een toename van ongeveer 6 %), is Voerendaal nu (volgens het Belastingoverzicht 2017 provincie Limburg) een van de gemeenten in Zuid Limburg met de laagste woonlasten.

Het huidige gemeentebestuur heeft de afgelopen jaren de financiële situatie van de gemeente Voerendaal omgebogen.

Van een structureel tekort op de begroting van ongeveer ½ miljoen euro 8 jaar geleden is inmiddels sprake van een sluitende, evenwichtige meerjarenbegroting, waarin enerzijds het huishoudboekje financieel op orde is en anderzijds ook noodzakelijke kwaliteitsimpulsen aan de lokale samenleving en woon- en leefomgeving gegeven zijn.